

DELAVSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 5,-, za četrt leta Din 15,-, za pol leta Din 30,-, za inozemstvo Din 7,- (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na upravo Delavskega zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. Štev. čekovnega računa 14.900

Učenik živi!

In ko je sobota minila, so Marija Magdalena in Marija Jakopova in Saloma kupile dišav, da bi prišle in mazile Jezusa... In so rekle med seboj: Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba? In ko so se ozrle, so videle, da je kamen že odvaljen. Bil je namreč silno velik. In so šle v grob in so videle mladeniča sedečega na desni, ogrnjene-ga z belim oblačilom in so ostrmele.

On pa jim reče: Nikar se ne ustrašite! Jezusa iščete, Nazareškega, Križanega. Vstal je, ni ga tukaj...

Vstal je. Ta blagovest je donela prvo velikonočno jutro po Jeruzalemu kot znanilka veselja učencem, pobožnim ženam, zlasti pa apostolom, kateri so se trpeli pod težo dogodkov velikega tedna.

Vstal je! Je udarjalo na ušesa pismoukom, farizejem in vsemu judovskemu ljudstvu. In njihove duše so vztrepetale. Kajti zvoki: »Njegova kri naj pride nad nas in naše otroke« so se brneli po zraku.

Vstal je! Tudi Rimljan. Grk in vsi drugi narodi so obstali in poslušali. Vsi ti, ki so bili priča ponižanja, sramotjenja in smrti Križanega. In so slutili da se je zgodilo nekaj silnega, nekaj usodepolnega.

Čudna je bila smrt Gospodova. Še nobeden človek ni šel v tako smrt. Zapuščeni, brez moči, kakor izvržek človeštva. V toku človeške zgodovine so darovali milijoni svoje življenje. V svetovni vojni so umirali ljudje za prazen fantom. Toda vsi so bili obdani z vencem junaštva.

Kristus nič od tega. Zasmehovan in zaničevan do zadnjega izdih, brez sledu »junaštva«, brez notranjega upiranja. Izročil se je popolnoma sebe vsega, daroval se je, popolnoma se je predal volji Očeta. Še celo svojo dušno zapuščenoost je daroval Očetu. V Njem je delovala le brezmejna ljubezen. Zato je bila smrt Gospodova pečat vstajenja. Zato je vedno vse, kar se je zgodilo za človeštvo odločilnega, velikega, v zvezi s Kristusom. Zato so se, se in se bodo ločili duhovi ob tem ogelnem kamnu. Največji dogodki v zgodovini človeštva so se izvršili in se izvršujejo zato, da bi postavili človeštvo v luč Kristusa križanega.

Tudi današnja doba spričuje to. Če je današnja družba bolna, je bolna popolnoma iz istih vzrokov, kakor približno pred 2000 leti. Namreč, ker ne dela tega, kar je storil On. Družba nosi njegovo ime, noče se pa ukloniti njegovemu duhu, njegovi požrtvovalnosti. Kateri izmed teh, ki pravijo, da verujejo vanj, bi šel v resnici z Njim v ječo? Kateri izmed njih bi hotel biti z Njim bičan? Hotel križ nositi in biti celo križan? Ali ni usodepolno, da kažejo več požrtvovalnosti in se obdajajo s slovesom mučeništva taki, ki nočejo poznati Kristusa, kakor pa tisti, ki pravijo, da so njegovi učenci?

Ali smo sposobni, da znamo prav ceniti pomen in bistvo smrti in vstajenja Gospodovega? Namreč, da črpamo iz tega bistva tisto silo, tisto moč, ki nam je potrebna, da usmerimo naš čas k vstajenju, in sicer k resničnemu vstajenju.

Največje zlo današnje dobe je, da je človeštvo takorekoč izkoreninjeno od krščanstva. Našemu delovanju manjka zaradi tega tista udarna in neupogljiva sila, ki izvira in vre naravnost iz korenine. Nam vsem skupaj manjka istotako tista živa, žrtev polna in neusahljiva vera, ki dobiva svoj življenjski sok naravnost iz korenine. Zaradi tega je današnji svet v stanju umiranja. Naša kultura ni nič manj gnila, kakor je bila gnila kultura farizejev in pismoukov. Človeštvo naše dobe je propalo in

je prenaslačeno od hipercivilizacije kakor takratni Rim, svetovni gospodovalec. Kakor takrat, tako stavlja tudi danes človeštvo isto vprašanje: Kaj je resnica? Kje je resnica? Ali je sploh resnica?

In vendar. Kakor takrat, tako se tudi danes oznanjuje vesela vest: Vstal je! Učenik živi!

In kljub temu ni Kristusa v tej družbi. Milijoni človeštva naravnost umirajo gladi in bede. Milijoni izžemanih odpadajo od Kristusa zaradi obupa. Človeštvo umira. Celó lahko trdimo: Človeštvo sedanja družba naravnost mori. V današnjih družabnih razmerah je toliko otrok umorjenih že v telesu mater, umor se viši v takem obsegu, da je moritev betlehemskih otrok le majhna in neznačajna prisposoba. Koliko mater rodi v barakah in hlevih in nima niti kosčka kruha za svojo deco.

Knez sveta Antikrist vlada. Zlato tele so postavili v naše gospodarstvo, kulturo, še celo pred najsvetejšimi rečmi se često ne ustavi.

V tem vpiju in vrišču po zlatu, po dobrinah tega sveta zamre nauk Gospodov, ko uči, da smo njemu storili, kar smo storili enemu izmed malih. Njegov nauk o bratski ljubezni je udušen po geslih kneza sveta. V tej družbi so najmanjši vedno zadnji, dočim bi morali biti prvi. Kakšno vrednost naj bi imel še človek v očeh privrženca kneza tega sveta, ki pozna samo en interes, in sicer interes obresti in dividend.

Kljub temu pa še vedno doni vesela velikonočna pesem. Učenik je vstal! Živi!

Ker vemo, da Kristus živi, verujemo tudi na Veliko noč človeštva. Mora priti in bo prišel čas, ko bo človeštvo zopet upoštevalo naravne in uravne zakone. Ko bo človek po svojem bližnjem upoštevan le pod vidikom nauka Učenikovega. Mora priti doba, ko bo vladal med človeštvom mir in ko bo poznalo človeštvo le eno tekmovalstvo, namreč tekmovalstvo za izpopolnitev družbe. V to trdno verujemo. In naša vera ne bo osramočena, ker izvira iz Kristusa. Verujemo pa tudi to, da to vstajenje pripravlja in da ga bo dokončalo delovno ljudstvo, zlasti pa najbednejši med tem — to je proletarijat. Proletarijat trpi, silno trpi. Brezdomovinec in brez premoženja je. Kakor Kristus, ki ni imel, kamor bi položil glavo. Proletarijat gre sicer na prvi pogled poto, ki se križajo z naukom Kristusa. Toda v tem trpljenju, v tem klavnem jagnjetu na žrtveniku sedanje družbe je toliko očistilne sile, blagoslovljene po Kristusu, da daje edino trpljenje garancijo za posebno misijo proletarijata. Za posebno poslanstvo! Kajti ko bo proletarijat vstal, bo odrešil sebe, vso človeško družbo in vse človeštvo. Reven in brezpraven proletarijat mora postati izvrševalec Kristusovega nauka.

Vemo, da je taka pot težka. Da pelje taka pot čez Golgato. Vemo, da morajo biti med proletarijatom in med delovnim ljudstvom taki značaji, kateri so pripravljeni žrtvovati najdražje za to vstajenje. Zato je potrebna vzgoja. To vzgojo bodo mogli izvrševati in voditi pa zopet le taki voditelji, ki bodo natanko domeli skrivnost trpljenja in vstajenja.

Tudi naš pokret zvezi od tega. Če bomo imeli voditelje in člane, kateri imajo v sebi to silo, resnično silo križa, potem ne poznamo bojazni za Vstajenje proletarijata in delovnega ljudstva in z njim celotnega človeštva. Potem vemo, da bo vstal človeštvo iz današnje smrti in današnjega opustošenja in propadanja. Potem vemo, da bo prišel čas, ko bomo mogli doumerati v celotno bistvo Golgote Gospodove, pa tudi velikonočno veselo blagovest — Učenik živi!

Učimo se!

1. april je važen datum v našem pokretu. S tem dnem bo prejemal namreč vsak organiziran viničar tedensko »Delavsko Pravico«. Na prvi pogled je to dejstvo nekaj vsakdanjega. Pa ni tako. Ne gre namreč za to, če bomo prodali nekaj izvodov »Del. Pravice« več ali manj. Največji pomen, da, naravnost neprecenljiv pomen leži v moralni vrednosti tega dejstva.

Vsi vemo, da so viničarji najbolj reven del proletarijata. Njihov dnevni zaslužek v pretežni večini ni niti tolik, kolikor znaša enournna plača bolj plačanega profesionalista. Zato je vse to, kar doprinesejo za organizacijo v resnici velika žrtev. Če so se odločili še za nadaljnjo žrtev, so imeli gotovo zelo tehten vzrok. In ta vzrok je: Vedo, da so brez

organizacije niče. Da so brez organizacije podobni večji, s katero se poljubno igra razburkana voda. Imajo pravi pojem o skupni borbi, pa tudi o skupnih žrtvah.

Pa saj uvidevajo to tudi drugi poklici, ki imajo boljše zaslužke. Pa se kljub temu ne odločijo, kljub temu se izgovarjajo, da so prispevki za organizacijo zanje odločilnega eksistenčnega pomena. Zakaj? Manjka jim notranje moralne sile, ki je pripravljena na težke borbe, pa tudi na težke žrtve.

Tovariši viničarji naj nam bodo v zgled. Zavedajmo se, da bi že davno zmagali med delavstvom, ko bi bili vsi naši člani in somišljeniki takega duha, kakor so viničarji.

Kristus je vstal!

Blagoslovljeno Veliko noč

vsem sobojevnikom in sobojevnicam; vsem somišljenikom in somišljenicam; vsem naročnikom in naročnicam »Delavske Pravice« želi:

Jugoslovanska strokovna zveza

Centrala Krekovih družin

Uredništvo in uprava Delavske Pravice

Pospeševanje narod. gospodarstva

Nedavno je bila v raznih listih objavljena notica, da je Društvo bančnih in denarnih zavodov sklicalo važno sejo, čije glavni predmet je bilo razpravljanje in sklepanje o regulaciji obrestne mere. Pri tej seji je bil soglasno sprejet sklep, da se zniža obrestna mera za hranilne vloge za pol odstotka.

V resnici je bil tak sklep popolnoma na mestu in ga mora odobravati vsakdo, ki ima vsaj nekoliko vpogleda v današnje gospodarske razmere in ki ima vsaj nekoliko socialnega čuta.

Poudarjati pa moramo, da ni bilo k navedenemu, soglasno sprejetemu sklepu nikakega predloga in tudi ne sklepa, da bi se obenem znižala tudi obrestna mera za posojila in kredite pri bankah in privilegiranih denarnih zavodih, ki — kakor znano — postopajo s svojimi dolž-

niki približno tako, kakor so svojčas iz gole ljubezni do bližnjega razni odiruhi uničevali gospodarstvo svojih dolžnikov.

V ožgled temu je imel ta sklep, edino le namen, da bi prišli posamezni denarni zavodi (ali boljše izraženo: njihovi člani upravnih odborov in drugi pri-smoljenci, ali po domače koritarji) do še večjega dobička. Pod zvanečo krilatice, da je ta sklep velike važnosti za prospeh narodnega gospodarstva, se v resnici skriva divja požrešnost nekaterih privilegirancev, ki niso in gotovo tudi ne bodo ničesar prispevali za prospeh narodnega gospodarstva.

Naš narod je danes obubožan do skrajnosti. Pojdite med delavce in kmete, kjer boste videli vso revščino naroda. Motite se, če mislite, da predstavljate kot mogotci narod.

Rudarji in brezposelno zavarovanje

Rudarji so zahtevali že več let, da se naj tudi zanje izvede brezposelno zavarovanje. Vsaj v takem obsegu, kakor za ostalo delavstvo. Dolgo ni bilo odziva. Zadnja konferenca, ki se je vršila dne 27. marca 1931 v Belgradu pod vodstvom zastopnika ministrstva za šume in rude, je pa vendar imela pozitiven uspeh.

Zastopnik ministrstva je namreč obljubil, da bo izdal odlok, da se izvede brezposelno zavarovanje za rudarje že z aprilom t. l. Prispevki bodo isti kakor

za ostalo delavstvo. Prispevali pa bodo podjetniki polovico, rudarji pa polovico. Zavarovanje bodo izvajale krajevne bratovske skladišnice, vrhovno nadzorstvo pa bodo vodile glavne bratovske skladišnice.

V dravski banovini se bo s tem letos zbralo ca. 360.000 Din. Sicer ni veliko. Vendar je uspeh v tem, da se je zavarovanje za brezposelnost za rudarje že sploh izvedlo. Za zboljšanje tega zavarovanja se pa bodo morali rudarji boriti skupno ramo ob rami z ostalim delavstvom.

Tovariš! Naroči

„Ogenj“

glasilo Krščanske delavske mladine. Razpravlja poljubno o vseh socialnih vprašanjih. Izhaja mesečno Letna naročnina 32 Din. Naroča se pri upravi „Ognja“, Ljubljana, Delavska zbornica.

Poročila z delavskih bojišč

Jugoslovanska strokovna zveza

Železničarski vestnik

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim članom »Prometna Zveza«

Letni dopusti delavcev po § 49. pravilnika o pomožnem osebju.

V prvi marčevi številki t. l. smo poročali o dopustih železniških uslužbencev. Pri letnih dopustih delavcev v smislu člena 49. pravilnika o pomožnem osebju se je vrnila neljuba pomota, mesto do je pisano od, kar je napačno.

Po omenjenem členu imajo stalni delavci pravico do letnega dopusta s pripadajočo dnevnico za delavne dni in sicer do 10 let neprekinjene službe pri prometnih napravah 10 dni, do 20 let take službe 15 dni in preko 20 let neprekinjene službe 20 dni.

Sporočamo to članstvu, da ne bi kdo pomislil, da je mogoče v tej zadevi izšla kakšna nova določba.

Iz okrožnice!

Pojasnilo k § 9 točki 5 (neprekinjena služba) pravilnika o voznih olajšavah.

Glavno ravnateljstvo je izdalo h gornjemu paragrafu glede neprekinjene službe za dosego voznih legitimacij naslednje pojasnilo:

»Na vprašanje posameznih ravnateljstev v koliko se tičejo določbe § 9 točka 5 pravilnika o voznih olajšavah obrtnikov, pisarniških dnevnika, ki vrše službo slug, in navadnih fizičnih delavcev, se daje naslednje pojasnilo:

1. Po omenjeni določbi dobijo navedeni uslužbenci pravico do oplatnične (ukoričene) legitimacije po treh letih neprekinjene službe pri državnih prometnih napravah. S to določbo se je hotelo poudariti, da se pred tem časom oplatnična (ukoričena) legitimacija ne sme izdati in da se prejšnja služba ne uračunava v zahtevan tri letni čas službe onim uslužbencem, ki so prekinili službo prostovoljno ali radi kazni. Nasprotno se pa uslužbencem, ki so prekinili službo radi odsluženja svojega vojaškega roka analogno določbi čl. 20 pravilnika o pomožnem osebju mora računati služba pred odhodom v vojaško službo v čas, ki se zahteva za dosego pravice na oplatnično (ukoričeno) legitimacijo, ako se tak uslužbenec vrne na delo najkasneje tri mesece po odsluženju vojaškega roka.

2. Stalnost ni pogoj za dosego pravice na oplatnično (ukoričeno) legitimacijo. Radi tega imajo tudi obrtniki, ki še niso regulirali vojaške dolžnosti in vsled tega ne morejo postati stalni, pa imajo že tri leta neprekinjene službe pri državnih prometnih napravah, pravico na oplatnično (ukoričeno) legitimacijo.

3. Delavcem, ki so bili učenci železniške obrtne šole, se čas šolanja v tej šoli ne računa v predpisani triletni čas, ker se delavec v smislu pravilnika o voznih olajšavah smatra kot železniški uslužbenec šele od dneva, ko je kot tak sprejet v službo, t. j. po event. dovršenju železniške obrtne šole. Od tega se mu mora tudi računati omenjeni triletni čas službovanja.

Poziv k pravočasni prijavi k strokovnemu izpitu za stalnost.

Opozarjamo vse službene edince, da prijavijo k polaganju strokovnega izpita, ki je potreben za dosego stalnosti, najkasneje

do 1. maja 1931, vse one uslužbenke, ki pridejo v letošnjem julijem terminu vpostev za stalnost oziroma one uslužbenke, katerim je bil rok vsled nepoloženega strokovnega izpita v mesecu januarju podaljšan.

Osrednji odbor. Občni zbor osrednjega odbora Prometne zveze železničarjev Jugoslavije se bo vršil v nedeljo dne 12. aprila v spodnjih prostorih hotela Miklič s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika lanskega občnega zbora; 2. poročilo predsedstva; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo nadzornega odbora; 6. volitev novega odbora; 7. event. predlogi; 8. slučajnosti. Vse skupine in plačilnice pozivamo, da pošljejo delegate, ki se morajo izkazati s potrebnimi pooblastili. Vsak delegat ima toliko glasov, kolikor po 30 članov zastopa. Event. samostojne predloge je staviti v smislu pravil vsaj 5 dni pred obnim zborom predsedstvu P. z. V slučaju nezadostne udeležbe se bo vršil občni zbor pol ure kasneje in je sklepčen ob vsakem številu delegatov. Osrednji odbor.

Strokovni izpiti za dosego stalnosti. Direkcija je odredila, da sme šef stanice predlagati te take uslužbenke za izpit, ki jamčijo po svoji šolski izobrazbi in umski zmožnosti, da bodo uspešno in pravočasno napravili izpite.

V Trebnjem pa je nastavljen za honorarnega zdravnika za železničarje g. dr. Ciril Dereani.

Vozne olajšave in zloraba legitimacije. Glavno ravnateljstvo drž. železnice je izdalo zelo stroga navodila, kako se naj postopa z dotičnimi uslužbenci, ki bodo zlorabljali legitimacije za vozne olajšave. Železniški osebje mora najstrožje kontrolirati take potnike. Potnika s tujo legitimacijo naj se izroči sodišču, poleg tega mora plačati tarifno kazen. Železniška uslužbenca se pa kaznuje s tem, da se uvede proti njemu disciplinarno postopanje, obenem se mu odvzame legitimacija za 10 let. Torej kazen doleti vse udeležnike pri zlorabi. Zato — pамет!

Viničarji

Svetinje. Po rani sv. maši se je vršil 29. marca občni zbor naše skupine. Poročila o delovanju odbora so bila sprejeta. Izvoljeni so bili: tov. Jurinec Matija, predsednik, Crnilec Jožef, podpredsednik, Herga Avgust, tajnik, Kovačič Martin, blagajnik in Miško Jožef, gospodar. Namestniki: Miško Franc, Sek Matija in Skranec Alojzij. V nadzorstvo: Majerič Franc, Vajda Alojz in Šterman Ivan. Težko stališče imamo, predvsem za razmah organizacije. Svetinjska župnija je v pretežni večini viničarska, pa radi nezavednosti viničarjev nas skoraj nič ni videti nikjer. Tovarishi! Mi pa vztrajajmo, klubujmo, ker naš čas sigurno pride. Pridobivajmo novih članov!

Sv. Miklavž pri Ormožu. Na cvetno nedeljo po večernicah se je v nabito polni društveni dvorani vršil občni zbor naše skupine. Poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva so bila sprejeta in izvoljen ponovno dosedanjí odbor: tov. Rozman Peter, Plohl Vinc., Kosič Janez, Tomažič Franc in Plohl Franc. Namestniki: Rozman Martin, Viher Jurij, Zemljik Andrej in Filipič Ivan. V nadzorstvo: Plohl Alojz, Matjaškovič Lovro in Lašič Jožef. Po občnem zboru se je vršilo skiptično predavanje »Potovanje po Palestini«. Naša skupina je po svojem delovanju gotovo ena izmed prvih. Vendar pa je še med

nami precej neorganiziranih, kar pa gotovo ne koristi niti njim samim, še manj pa ne organizaciji. V slogi je moč! Kdor ni z nami, je proti nam. Ni to pošteno, še manj pa tovariško, če se v organizacijo zateče le tedaj, ko mu postaja sila, kadar pa te ni, pa tudi v organizaciji ga ni.

Ljutomer. Velevinogradnik g. Al. Krajnc je izplačal vse v redu in brez najmanjšega spora svojemu viničarju Rajhu Ivanu nagrado 1000 Din skupno za dve leti od petih orlov vinograda. Tako je pravično, je po viničarskem redu in bi naj služilo za zgled tudi maršikaterim našim vinogradnikom. Pravičnega delodajalca, kateri prizna in takoj da delavcu, kar mu gre, bo tudi vsak delavec rad povalil. Dober in pravičen vinogradnik bo imel tudi vedno stalnega viničarja. Kjer pa gospodar z viničarjem samo špekulira, tam tudi viničar drugoče ne more. — Neki oskrbnik v okolici se zelo prizadeva in jezik brusi, da bi viničarjem zaslužek znižal vsepovsod. Nič mu ni prav; viničarski red ga jezi, najbolj napoti pa mu je seveda »ta prekleta organizacija. Intrigira, kjer more. Če je kriza, naj bo za vsakega, ne samo za delavca. Storite po zgledu oskrbnikov in delavskih nadzornikov v Nemčiji. Tam delajo vsi vzporedno z delavci in so zato napram delavcem vse drugačni kot pri nas. Delo je vir blagostanja, brezdelje in razne lumparije pa blagostanje uničujejo in povzročajo danes tudi precejšnji del moralne in gospodarske krize.

Rudarji

Hrastnik. Preteklo nedeljo je imel tov. Križnik iz Trbovelj za novo izvoljeni odbor odsekovne skupine enodneven poslovni tečaj, katerega se je udeležilo osem delavcev-odbornikov. — V gostilni g. K. Soger so poskusili srečo z narodnim socializmom. Neki romarji, ki so včasih simpatizirali z Mosko, so prišli kot spokorjeni grešniki oznanjati nar. soc. ideologijo. — Pred osmimi leti so že pri nas to skupino ustanovili, pa je bila le bolj na papirju. Radovedni smo, kako bo s sedanjo.

Kočevje. Tukajšnja skupina je imela v nedeljo dne 29. marca občni zbor. Udeležba od strani članov je bila naravnost vzorna. Občni zbor je otvoril tovariš Andrej Struma ter podal tudi predsedniško poročilo. Za njim pa ostali funkcionarji. Na občnem zboru je poročal zastopnik centrale tov. Marinko o gosp. položaju rudarjev, o brezposelnem in ostalem socialnem zavarovanju. Dokazal je, da bo rudarsko in sploh delavsko vprašanje takrat povojno rešeno, ko ga bodo reševali tudi rudarji kot popolnoma enakopraven faktor v gospodarstvu in družbi. To bo pa takrat, ko bo vsaj 90% rudarjev organiziranih.

Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni za voditelje v bodočem letu sledeči tovariši: Andrej Struma, preds., Jernej Hren, podpreds., Franc Kužnik, tajnik, Ivan Putre, blag.; Jože Centič, gospodar. Namestniki: Valentin Štrukelj, Jože Kužnik, Ivan Taler. Nadzorstvo: Stanko Punčuh, Iv. Drobnik.

Občni zbor je pozdravil tudi tov. Kovačič v imenu kršč. železničarjev in bodril tovariše za skupno delo.

Kovinarji

Jesenice. Mesec marec je minul, pa smo še vedno sredi težkega boja za košek kruha, katerega kapital v svoji grabežljivosti trga od naših ust. V začetku smo imeli upanje, da bo zadeva kmalu končana, sedaj se pa vleče že mesec. Vodstvo ravna po določenem načrtu. Nov delovni red in novo pogodbo je pustilo ob strani in se spravilo nad

akordiranje dela. Pri tem imajo pa samo namen, kako bi čim več iztisnili iz delavcev pri zmanjšani plači. Pri tej taktiki borbe igra vlogo le svinčnik. Zato so akordne postavke v nekaterih predmetih take, da bi bila izpremenjena sedanja bornost v gorje.

Nekateri obratovodje so hoteli že z mesecem marcem uvesti nove akordne postavke. Toda radi enodušnega odpora vsega delavstva je vodstvo pristalo na razgovore. Taki razgovori so se vršili že za martinovo in valjarno. Rezultati so itak že znani. 25. marca se je pa vršila razprava za oddelke obratov žičarne. Do definitivnega rezultata sicer še ni prišlo, vendar se je pa dosegel za nekatere oddelke sporazum pod pogojem, da velja le za tri mesece kot poskušnja. Težave v tem obratu so tudi radi tega, ker si božejo sedanji obratovodje zavarovati hrbet pred kakim izprašanim inženjerjem.

Koroška Bela. Vse tovariše skupine Koroška Bela-Javornik obveščamo, da ureduje mo vsako nedeljo od 9—10 in od 11—12 v društvenih prostorih oziroma v klubovi sobi. Tam lahko vsak tovariš poravnava članarino in ako ima kaj na srcu, dobi tudi potrebne informacije. Komur ni kaj prav, naj pove pri tej priliki. Ne pa zabavljati. Tovarishi, bodimo disciplinirani v vseh ozirih in pokažimo, da smo res vztrajni krščanski socialisti. Naše geslo naj bo: V boj za naše poštene pravice.

Pretekli teden se je zgodila nesreča v tovarni Javornik. Pomožni delavec J. Zumer, zaposlen pri podjetju Slograd, je premikal težek železen voz. Med delom je padla z voza delavcu na noge takozvana mulna in ga težko poškodovala. S prihodnjim vlakom so ga prepeljali v ljublj. bolnišnico, kjer je še sedaj.

Vsem skupinam kovinarjev želi naša skupina srečne in vesele velikonočne praznike!

Elektrotehnični uslužbenci

Zirovnica. Redni sestanek strokovne skupine uslužbencev elektrarne se bo vršil na velikonočni ponedeljek ob 9. uri depoldne v gostilni Svetina v Zirovnici. Vse člane vabimo, da se sestanka gotovo udeležijo.

Krekova mladina

Okrožnico, ki so jo družine prejele, naj temeljito obravnavajo na seji in sestanku. Vsi člani morajo vedeti za potrebe organizacije.

Vrhnika. Naša družina ima redne tedenske sestanke, na katerih imamo predavanja o vseh perečih vprašanjih. Skrbimo tudi za skiptična predavanja, ki so namenjena tudi nečlanom, zlasti delavstvu, ki je strokovno organizirano. Udeležba na sestankih je povoljna, dasti bi bila lahko boljša. Sestanki so tudi zabavni — tako, da odhajamo domov kerajni in zadovoljni. — Zapustil nas je tov. Jereb L., ki je odšel za kruhom. Mi se ga bomo vedno spominjali in tudi upamo, da nas on ne bo pozabil. V drugič kaj več. Živite!

Jesenice. Zapustil nas je agilni tovariš Alojzij Lamovšek. Odšel je domov na Dolensko radi zelo slabih delovnih prilik v naši tovarni. Želimo mu, da bo ostal trden, značajan in res delavsko zaveden udi v naprej!

Maribor. Pa se res malo oglašamo, da bi poročali o našem delu. Sicer nas ni veliko, vendar pa delamo z ljubeznijo in pripravljenostjo za naš kršč. soc. pokret. Najtežje je, ker nimamo fanta-inteligenta, niti duhovnika, niti koga drugega, ki bi se z vsem srcem posvetil mladinski organizaciji. Kdo še zna danes tiho in požrtvovalno delati, kdo razume — žrtve? Zato bo obstal le tisti, kdor to razume.

Feše:

„Da se resnica prav spozna...“

(Trije članki »Manchester Guardian«.)

Tudi ne drži trditve, da S. R. izvažajo žito na škodo domačega prebivalstva. Količina žita, ki se bo izvozila to leto (1½ milj. ton) je samo malenkost v primeri s celotno produkcijo. Leta 1927/28. je vsa žetev v S. R. znašala 72.000.000 ton, 1928/29.: 73 milj. ton, a 1929/30. 88 milj. ton. Torej je produkcija v tem letu narasla za 15%. Če predpostavimo, da bi se letos izvozila četrtina ali petina tega, še vendar ostane dosti za domače potrebe (faktično so izvozili le petino!).

Kar se tiče političnih motivov, ki jih zasleduje S. R. pri dumpingu, je naglasil sovjetski konzul, da te vesti potekajo od ruskih emigrantov in njihovih udruženj v Parizu, ki hočejo Rusijo trgovsko izolirati in tako zrušiti sovjetski režim. Ali Rusija se ekonomsko in finančno vedno bolj dviga. Njen izvoz se veča in omogoča uvoz strojev in drugih produktov, ki so potrebni za petletko (rubelj na zapadnih borzah ne notira, zato morajo sovjeti plačevati vsa naročila z devizami, ki jih dobe za svoje produkte!).

Opomba uredništva. S tem, da pričujemo članek tovariša Feše, še ni rečeno, da se z vsem strinjamo. Je pa ta problem zelo važen in ne bo škodovalo, če ga obdelamo iz več vidikov.

Isti ljudje, ki so prej predbacivali S. R., da pod sovjetskim režimom ni sposobna, da postane znova žitnica Evrope, ji zdaj predbacivajo hiperprodukcijo. Na temelju petletke je S. R. postavila svoje poljedelstvo na novo bazo velikih državnih kolektivnih podjetij, kjer obratujejo najmodernejši stroji (vsakih 6 minut se v S. R. izdela en traktor, njih število že presega ono v USA!) in ona je še danes v stanju, da ponovno postane žitnica Evrope. Obtožbe, da S. R. zasleduje pri tem politične cilje, imajo edini namen, da ovirajo uspešno izvedbo ekonomskega petletnega načrta. Sokolnikov je končal s tem, da je naglasil koristi, katere ima zapad od ruskega izvoza. Brez njega S. R. ne more importirati, to pa bi bilo v škodo svetovne trgovine in današnja kriza in brezposelnost industrijskih dežel bi se s tem samo še povečala. — J. Lloyd zaključuje gornjo vest z bojaznijo, da je vsled gornje pogodbe izgubljenih letno za Jugoslavijo 40—50 milj. dinarjev, za katere je Jugoslavija izvažala v Anglijo, da bo vsled tega skonkurirana na tržiščih v Palestini, Turčiji, Egiptu in Grčiji, kar bo le povečalo lesno krizo in brezposelnost!

Lastnik istega »C. S. B. Co.« g. Lipman Schacht, ki zapoveduje 150 najmočnejšim angl. lesnih firmam, je malo prej prepotoval S. R., da si je pripravil pot za gornjo pogodbo. Na povratku je 14. nov. v Rigi podal reporterju nekega lista sledeče zanimivosti:

Vzrok katastrofalnega padca cen je v hiperprodukciji. Angleški uvozniki razpolagajo letno z 1.000.000 ton zaloge raznega lesa... Lani so hoteli sovjeti prodati Angliji 800.000 ton standarda in ker ni prišlo do pogodbe, so znižali cene, zaveževali trg in povzročili padec cen na lesnih tržiščih. Tudi predstoječa pogodba 600.000 ton standarda ne bo znatno zboljšala trga. Trgovci samj naj bodo oprezní in naj ne večajo zalog, ker v doglednem času ni upati na dvig cen.

Vsa ruska produkcija je organizirana in specifičirana po dimenzijah, prikladnih za izvoz. S. R. je v zadnjem času skonstruirala več velikih strojnih žag in skoro bo dogotovljena velika žaga, ki bo stala 1.000.000 funtov šterlingov (to je 275.000.000 Din), katera dosedaj nima v celi svet. lesni industriji na svetu para.

Tudi je g. Schaht izjavil, da je srečal v Moskvi reprezentante nemške celuloidne industrije, ki so že lani kupili od S. R. velike količine lesa, ki sklepajo novo pogodbo o velikanskih množinah celuloidnega lesa (prosto po »Lloyd« in po »La France forestiere et ind.«, 30. dec. 1930).

Sicer so pa za jugoslovanski lesni trg pogubonosni popolnoma drugi faktorji. Tudi te navaja »J. Lloyd« z dne 26. nov. 1930:

Kriza lesne trgovine ni osamljen pojav v svet. gospodarstvu, temveč posledica dogodkov, ki so se zgodili v svet. gospodarstvu od jeseni lanskega leta do danes. Karakterističen in najpogubonos-

nejši pojav vseh teh dogodkov je padec cen v deželah, ki proizvajajo surovine. Ta jih je osiromašil in onemljal njih kupno moč v toliki meri, da one danes sploh ne pridejo v poštev kot konzumenti lesa.

Mi smo izvažali v glavnem v dežele Sredoz. morja, a v teh so se dogajali v zadnjem času politični in ekonomski preobrti, ki so povzročili nagel in viden padec uvoza v te dežele. V Španiji je valutna nesigurnost otežkočila poslovanje, ker je kupna moč pežete stalno padala. Politični dogodki v Palestini so omajali naš lesni trg. Grška je zaključila stavbno sezono. V Egiptu katastrofalen padec bombaža grozi vsemu gospodarstvu. Naš največji kupec lesa je bila Italija. Ekonomska kriza, ki v tej deželi vlada že več let, je povsem izčrpala njeno kupno moč, tako da v Italiji ne zidajo več, pa tudi njena industrija je postala slab naš konzument... Naš dober kupec, Južna Amerika tudi kupuje pri nas vedno manj, vzrok politični nemiri in padec cen kave in žitaric. Na Francoskem trgu je povpraševanje vedno slabše...

Gledu ruskega lesa: »Z rusko prodajo lesa moramo računati tudi v bodoče ali ne smemo pozabiti, da so te ruske prodaje obstojale tudi pred vojno, vprašanje je samo glede načina te prodaje, ki se je spremenila vsled nove ekon. strukture S. R., ki omogoča, da je kvalitativno dober ruski les lahko konkurira z največjimi producenti.

(Nadaljevanje.)

Mi vemo, da gre za velike stvari, zato vstrajamo in smo pripravljeni na še nadaljnje žrtve. Krekovi in Krekovke smo že opravi velikonočno spoved. Lepe pomladne in solne nedelje so nas vsakokrat zvabile v naravo, kjer smo se pošteno razveseljevali.

Jugoslovanska strokovna zveza ni za nas le gola strokovna organizacija, ampak je idejno naša, za nas silno važna organizacija — je matica našega pokreta.

Kjer obstoji krajevna skupina, morajo krekovci sodelovati kot agilni člani. Vse večje in važnejše prireditve (akademije, tabori, izleti, zborovanja, verske akcije) naj se zato vrše skupno.

Naša taborna kolonija.

Od 16. julija do 2. avgusta priredi Vrhovni stan Zveze Borcev in Stražark v Martuljku za otroke revnejših staršev taborno kolonijo. Kolonija v zaprtih prostorih je sicer lažja in lažje izvedljiva, a taborna kolonija je brez dvoma bolj zdrava, je vzgoj-

nejša in za otroke vabljivejša. Ne utrdi se samo koža, temveč utrdi se tudi mlada volja; očvrsti se čut za red in disciplino. Zato je tudi trboveljska bratovska skladnica dala prednost taborni koloniji in pošlje vsako leto po 80 otrok na gozdovniško taborenje. Tudi trboveljska občina to akcijo vedno izdatno podpre.

Istotako hočemo iti tudi mi to pot. To, kar vrše Nemci že nekaj let, počenjamo sedaj mi.

Pozivamo vse prijatelje, somišljenike, da to našo akcijo čim izdatneje podpro. Trbovlje, Hraštiki, Jesenice, Tržič, Zagorje in drugi storite vse, da boste omogočili svoji mladini 21 dni zdravega taborniškega življenja.

Vrhovni stan Z. B. S.

V nedeljo 12. aprila ob 8 zvečer priredi Krekova družina v Mariboru v dvorani Prosvetne zveze (Zadružne gospodarske banke) Petrovičovo dramo »Duše«. Drama je zelo globoka. Vsi prijatelji umetniškega užitka in vsi delavci, pridite!

Doma in po svetu

Nadškof dr. A. Jeglič je potoval v spremstvu g. Jagodica in g. Lojzeta Zumra na proslavo 25 letnice škofovanja goriškega nadškofa dr. Fr. Sedeja. Italijanska vlada pa je v Podbrdu s silo zabranila nadškofu nadaljevanje poti v Gorico in ga prisilila, da se je vrnil. V znak protesta je nadškof dr. Jeglič vrnil italijanskemu konzulatu v Ljubljani visoko italijansko odlikovanje, ki mu je bilo podeljeno pred leti od samega Mussolinija za skrb in pomoč pri prevozu zemeljskih ostankov italijanskih vojakov.

Obsojeni komunisti. 26. marca je bila v državnem sodišču za zaščito države izrečena obsodba proti 35, večina slovenskim komunistom. Proces je trajal skoro 14 dni. Nekaterje obtoženo je zagovarjal dr. Tuma iz Ljubljane. Obsojeni so: Feliks Deutschbauer na 2 leti robije; Miloje Nemčev, ki je pobegnil, na 6 let robije; Mirko Prigorelić na 3 leta robije; Dušan Kermavner na 3 leta robije; Josip Plankar na 2 leti robije; Alojz Jamnik na 2 in pol leta robije; Ruža Plankar na 1 leto strogega zapora; Mladen Antić na 7 let robije; Anton Jarc na 3 leta robije; Ivan Erbežnik na 2 leti robije; Josip Senica na 3 leta robije; Alojz Močilar na 4 leta robije; Anton Sušteršič na 1 leto robije; Marija Dragoner na 2 leti robije; Josip Alić na 1 leto robije; Josip Kreigher na 5 let robije; Josip Stare na 5 let robije; Ignac Teršek na 7 let robije; Ivan Paznik na 4 leta robije; dr. Josip Potrč na 2 leti strogega zapora; Josip Poljanec na 1 leto robije; Anton Mravljica na 10 mesecev strogega zapora; Ivan Spolenak na 2 in pol leta robije; Franc Mesner na 10 mesecev strogega zapora; Ivan Hitič na poldrugo leto robije; Valentin Vister na poldrugo leto robije; Franc Klopčič na 18 let robije (in cont.); Franc Frankmueller na 7 let robije (in cont.); Viktor Kolita na 8 let robije (in cont.); Ernest Tomu na 4 leta robije (in cont.); Matija Gašič na 10 let robije (in cont.); Maks Stermečki na 7 let robije; Franc Plankl na 9 let robije (in cont.); Lovro Kuhar na 6 let robije (in cont.); Ivan Parovne na 10 mesecev strogega zapora (in cont. znači, da je neznano kam izginil). Oproščen je bil ing. Gustinčič, iz Ljubljane.

Državni proračun za leto 1931-32 je predložil finančni minister v podpis kralju. Proračun znaša 13 milijard 210 milijonov 303.954 dinarjev. Torej za 137 milijonov manj od lanskega. Podrobneje prihodnje.

Mussolini je ukazal še kar naprej graditi utrdbе na francoski meji. Za to ima denar. Delavske plače pa je znižal za 12%.

V Parizu se je vršila velika manifestacija za mir. Govorili so zlasti socialistični voditelji Leon Blum, Jouhar in zahtevali, da se oboroževanje ustavi. Povsod je tako: na zborovanjih zahtevajo razorožitev, v parlamentih pa glasujejo za zvišane vojne proračune.

Zasilne odredbe proti razuzdanosti in terorju so izdali v Nemčiji. Ker je bilo treba hitro in učinkovito postopati, je konferenca vseh notranjih ministrstev v Berlinu sklenila, da izda te odredbe brez parlamentarnih debat kar predsednik republike, ki ima po ustavi to pravico. Izgledi so bili v Nemčiji, zlasti po večjih mestih, zadnje čase vsakodnevni. Neprestani krvavi poboji med fašisti in komunisti so grozili pravicu državljansko vojno. Zato prinaša nova odredba znatne odredbe in omejitve svobode ravnanja v pogledu društvenega in zborovalnega prava. Prav tako pa tudi poostrene odredbe proti nedovoljenemu nošenju orožja in nedovoljeni trgovini z orožjem, pa poostre kazni za pozivanje k političnim nasilstvom.

Morgan bo stabiliziral pezet, tako poročajo iz Madrida. Pogajanja so zaključena za 60 milijonov dolarjev, od katerih bo dal Morgan sam 38, evropske banke pa 22 milijonov. Španski finančni minister izjavlja, da se bo to posojilo porabilo izključno za ozdravljenje španskih financ. — Vsak dan se zlasti po mestih Španije pojavljajo demonstracije delavcev in študentov, med katere se je razširilo republikansko gibanje. Njega voditelji izjavljajo, da je že tako močno, da bodo kaj kmalu mogli prijeti za državno krmilo in ga okreniti v čisto drugo smer kot je dosedanja monarhistična. Tudi v oficirskih krogih se pojavljajo glasovi, ki zahtevajo popravilo krivic, ki jih je prizadela španskemu ljudstvu diktatura Primo de Riverie in

vrnitev vseh političnih in državljskih svoboščin in pravic. V tem smislu je izdal predsednik vrhovnega vojaškega sodišča proglas na vse oficirje. Obenem tudi svari, naj se nikar noben general ne da zvabiti, da bi prevzel kako novo diktatorsko vladno, ker ne bo srečno končal.

Zaupnico Gandiju je sklenil izvršilni odbor indijskega narodnega kongresa in obenem sprejel dogovor med Gandijem in podkraljem. Zraven tega je sprejel resolucijo, v kateri zahteva kot cilj indijskega narodnega gibanja popolno neodvisnost Indije. Indija mora imeti popolno nadzorstvo nad svojo zunanjo politiko, pa tudi čez finance in carinsko politiko. Odbor je poveril Gandiju vodstvo delegacije, ki naj v smislu gornjih navodil zastopa indijski narodni kongres na novi indijsko-angelski konferenci. Gandijeva naloga je sedaj, da te sklepe odobri celoten kongres, kar bo spričlo naraščajoče opozicije proti njemu združeno z znatnimi težavami. Kongres bo te dni začel zborovati in se v Karachi zbirajo ogromne množice ljudstva. Tako je govoril Gandi pred 60.000 zborovalci in izjavil, da bo vztrajal pri politiki pravice, pa čeprav bi moral zato umreti. Gandiju je močno nasproten ugleden voditelj Nehru in nacionalistična mladina, ki zahteva samostojno narodno indijsko republiko. — Nemiri in upori se še kar naprej ponavljajo. V zadnjih dneh je bilo zopet uhitih 123 ljudi.

Avstro-nemška pogodba o gospodarski skupnosti je dvignila v Evropi cel oblak prahu. Nekateri črnogledi že govorijo o neposredni vojni nevarnosti. Ostri nastopi Francije in Češkoslovaške proti pogodbi jim dajejo nekaj prav. Francoski senat je sprejel ostro resolucijo. Fin. minister Briand je govoril zelo imperialistično in dejal, da prestiž in veljava Francije s to pogodbo nista prav nič manjši. Pri tem je dovolj razločno povedal, da ima Francija poleg gospodarskih sredstev tudi najmočnejšo armado v Evropi. Vojsko moč je tudi poudaril češkoslovaški zun. minister Beneš, obenem pa predlagal, da se skliče Društvo narodov k izrednemu zasedanju. Anglija se o pogodbi še ni izjavila. V ta namen je bila predlagana carska zveza z Romunijo in ustanovitve bloka vzhodno-evropskih poljedelskih držav. Oboje pa sta preprečili Francija in Češkoslovaška. Gotovo je sedaj zadnji čas, da se te pametne in koristne namere na vsak način izvedejo. — Slovenci pa imamo še posebne zahteve. Tisti hip, ko se Avstrija in Nemčija združita v enotno državno skupnost, mora biti Koroška zopet naša.

Nemci in Avstriji se delajo nedolžne in izražajo začudenje, da se drugi tako razburjajo. Seveda je njihova mirnost le navidezna, kajti z uresničenjem pogodbe bi bila gotovo vsaj v neki meri kršena določila st. germanske mirovne pogodbe, s katero se je Avstrija obvezala, da bo ostala čisto samostojna in se ne bo združila z Nemčijo. Seveda je bilo podpisano to pod pritiskom razmer v sili. Zanimivo je pri tem, da so najbolj vneti zagovorniki te pogodbe in sploh tako zvanega »Anschlusa« baš nemški kot avstrijski socialni demokrati. Prvi avstrijski kancler soc. dem. poslanec dr. Renner je imel te dni v Berlinu predavanje, v katerem je dejal, da celotna zgodovina te pogodbe dokazuje, da Nemčiji in Avstriji ne gre za imperialistične aneksije. Pravno in gospodarsko izenačenje pa nam ni zabranjeno. Pogodba ni nastala iz ideje »Anschlusa«, ampak iz današnjih gospodarskih razmer. Če se namreč ruski petletni načrt posreči, bodo vse ostale države nasproti ameriški uniji in sovjetski Rusiji gospodarski pritlikavci in žalosten plen njunih medsebojnih borb. Pogodba predstavlja idejo evropske demokracije. Naš cilj je enotnost in svoboda nemškega naroda med drugimi narodi. — Stališče Jugoslavije napram temu pomembnemu evropskemu problemu je vsakakor čisto razločno. Naša zunanja politika gotovo ni tako kratkovidna, da bi mislila na kako brezpomembno nasilno odvracanje konca v razvoju naravnega procesa, ki bo ta, da se bosta obe državi slejkoprej ujedinili. Zato že dolgo opominja, da je treba zgraditi obrambni nasip, da bi ne postale druge srednje- in vzhodno-evropske države plen nemškega gospodarskega kolosa.

Gospodarski položaj nameščencev v Jugoslaviji

Gospodarski položaj nameščenstva je v naši državi še znatno slabši kot drugod. Plače so še daleč pod realnimi plačami. Po statistiki Delavske zbornice ima 3891 zavarovancev pri Pokojninskem zavodu mesečno plačo do Din 2000, 2806 pa nad 2000 Din. Največ nameščencev in sicer 1286 od 4582 je v najvišjem razredu z letno plačo nad Din 39.000, največ nameščenk od 2115 pa ima letni zaslužek od 12.000 do 17.200 Din. Seveda pa obsega pokojninsko zavarovanje le privatne in ne trgovskih nameščencev, poleg tega pa izven Slovenije še Dalmacijo in del Hrvatske, radi česar ne podajajo številke pokojninskega zavoda prave mezdne slike. Po stanju članstva Trgovskega boln. in podpornega društva v Ljubljani od novembra 1930 je bilo uvrščenih od 3299 zavarovancev 1029 v najvišji mezdni razred, to je z zaslužkom Din 1500 in čez, ostala nad dvetretjinska večina z nižjimi zaslužki pa v nižje mezdne razrede. Če pa vzamemo številke zavarovancev vseh treh nameščenskih bolniških blagajn v državi, pa vidimo, da ste zavarovani dve tretjini v najvišjem meznem razredu in le ena tretjina v nižjih. Ker ni verjetno, da bi bile in niso nameščenske plače na jugu višje kot v Sloveniji, nam to zopet potrjuje prejšnjo domnevo, da zavarovalni zavodi ne podajajo točne slike o mezdah, razen če izvzamemo Ljublj. boln. in trg. podp. društvo, ker niso zavarovani vsi prizadeti, ampak boljše situirani, ki pravzaprav ne potrebujejo dobrot zavarovanja. Poleg tega zavarovani zaslužek še ni razpoložljiv denar za življenjske potrebščine, ker moramo od njega odšteti prispevke za zavarovanje in davščine, ki niso majhne. Večina nameščenstva ima tedaj mesečni zaslužek od Din 1200 do Din 1400, kar še daleč ne dosega eksistenčnega minimuma za nameščenstvo.

Tudi brezposelnost nam ni neznana. Borza dela je izkazovala v začetku novembra 1. 1930 prijavljenih 61 moških in 66 žensk nameščenske stroke, koncem istega meseca pa 63 in 73. Ker je bilo vseh brezposelnih javljenih koncem tega meseca 2617, tvori nameščenstvo 5%. V novembru se je javilo pri ljubljanski borzi 9 brezposelnih nameščencev s plačo do 30 Din, 14 od 30—50 Din, 11 od 50 do 70 Din. Pri vseh borzah kraljevine pa je bilo prijavljenih koncem novembra 159

moških in 85 nameščenk, skupaj 244. Ker je bilo prijavljenih vseh brezposelnih 6975, je bilo tedaj nameščencev 3% brezposelnih. Problem nameščenske brezposelnosti je tedaj v Sloveniji za 35% večji kot drugod. Seveda pa tudi borze ne izkazujejo vseh brezposelnih in jih ne bodo, dokler bo panoga brezposelnega zavarovanja in posredovanja dela urejena na sedanji način. Na brezposelnost nameščenstva vpliva v Sloveniji hipreprodukcija polinteligence, prestopanje posameznikov iz ostalih strok v nameščensko, neurejenost dostopa in zaposlitev inozemcev, če ne omenjamo kapitalizma. Sklenjeni mir po vojni in izguba Koroške in Primorja nista odvzela svobodni Sloveniji le možnosti, pošiljati naš presežek nameščenstva v te kraje, ampak sta vrgla še ondotne naše rojake, med katerimi imajo nameščenci vsaj relativno večino, v našo zemljo. Kakor pa nismo in ne smemo biti nevoščljivi kruha našim rojakom, moramo reči, da živi mnogo tujerodcev, predvsem Nemcev, pri nas brez fakične potrebe. V 20 podjetjih tekstilne stroke je na ta način zaposlenih 35 nameščencev-Neslovancev.

Drug problem je problem zaposlenosti ženske delovne sile. Ženske so pričele stopati na službena mesta med vojno, ko je pričelo primanjkovati moške delovne moči, po vojni pa je radi krize bila primorana ženska ohraniti svoje delovne pozicije. Od 27.892 zavarovancev nameščenskih blagajn je članic 7491, torej več kot četrtina. Ker lahko računamo, da je povprečno brezposelnih več kot 1000 nameščencev, se nikakor ne moremo zadovoljiti, če se ne daje prave prednosti pri sprejemanju v službe moški delovni sili. Delodajalci seveda to namenoma delajo, ker je ženska moč cenejša od moške. S tem mora seveda rasti brezposelnost, pa tudi plače moških uslužbencev morajo padati. Predvsem pa moramo povedati svoje ogorčenje nad takozvanimi dvojnimi zaslužkarji. Mož in žena službujeta, v nameščenski stroki v večini slučajev nepravilno, ker zadostuje že možev zaslužek za preživljanje. Zdi se, da bomo morali iti tudi mi po poti avstrijske zakonodaje, v katero bo v kratkem uvrščen tudi zakon proti tem nenormalnim razmeram. Razume se seveda samo ob sebi, da je nedovoljen prav tako tudi dvojen zaslužek moške osebe. Valant.

Boj proti jetiki

(Dalje.)

Kake institucije pa imamo prav za prav v dravski banovini? Obstojata dva sanatorija s 400 posteljami, katere pa so na razpolago pacientom iz cele države, te postelje so do ¼ zasedene po pacijentih izven dravske banovine.

V ljubljanski bolnici je kakih 20 postelj v neodgovarjajočih sobah. V mariborski bolnici je pa nekoliko boljše.

V Ljubljani, Mariboru in Celju poslujejo protituberkulozni dispanzerji, ki pa ne morejo nuditi tega, kar bi lahko pri zadostni dotaciji. Ljubljanski dispanzer je pa last OUZD in skrbi samo za obbolele člane in svojce, ne more pa po svojem ustroju v smislu zakona skrbeti preventivno in mora mirno gledati, kako se širi tuberkuloza pri sstanovalecih.

Koliko je tuberkuloze v Sloveniji? Mirno lahko trdimo, da boleha v dravski banovini na tej bolezni okoli 70.000 oseb. Odprto tuberkulozo pa ima ca 20 tisoč pacientov, ki stalno ogrožajo svoje sstanovalece. Od teh jih umrje 3000 na leto. Večinoma pacienti niso izolirani in so vedno v stiku s sstanovaleci, mnogi s tovariši v uradih, s sodelavci v tovarnah; so natakariji, ki strežejo gostom, so prodajalci živil, so služkinje v rodbinah z otroci. Vsi ti so stalni okuževalci svoje okolice in nemoteno skrbje, da ne izumrje jetika. Žalibog pa točne in zanesljive sta-

tistike nimamo. To je treba brezpogojno ustvariti.

Na podlagi vseh teh strašnih dejstev, se je ustanovila Osrednja protituberkulozna liga za dravsko banovino s sedežem v Ljubljani. V kratkem času se je posrečilo ustanoviti 27 krajevnih lig. Začetek sistematičnega boja proti jetiki je tu; treba bo, da tudi država izdatno podpre to akcijo.

Celokupno protituberkulozno delovanje moramo razdeliti sledeče:

A.

V preventivno delo:

1. Cepljenje novorojenčkov po Calmettu;
 2. Skrb za mladino do šolske dobe z zadostno hrano in zdravimi stanovanji in zadostno obleko.
 3. Skrb za šolsko mladino.
- Šolo pohaja sedaj v Ljubljani do 60 odstotkov slabotnih, rahitičnih otrok. Zato naj se določi vstop v prvi razred šole z dopolnjenim sedmim letom. Pouk naj se pa začne v prvem in drugem razredu v zimskem času šole ob 9 dopoldne, da se lahko otroci dovolj naspje.
- a) Prehrana revnih šolskih otrok (mleko, kruh, juha) in onih, ki ostanejo čez poldne v šoli (šolska kuhinja).
 - b) Enotna organizacija počitniških ko-

Vsakomur dostopna

ZADRUŽNA

KLET

Kongresni trg 2

toči za prazmike na dom vsa vina 2 Din pri 1 ceneje

Najfinejšo kapljico dobite v naši kleti in sicer: eviček gadova peč, ljutomerski muškat-silvanec burgundec in silvanec-rizling, pa tudi druge cenejše vrste so na razpolago, — samo brezhibno blago. — Izborna in cenena kuhinja.

